

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 11C/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117200753
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Bošková
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2018:1117200753.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudkyňou JUDr. Magdalénou Boškovou v právnej veci žalobcu: P. A., nar. XX.XX.XXXX bytom C. XXX/XX, XXX XX V. H., právne zastúpený: JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát so sídlom Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o zaplatenie 10 000,- eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh žalobcu na prerušenie konania zamietla.
- II. Súd žalobu zamietla.
- III. Žalovanému sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 16.01.2017 doručenu súdu dňa 16.01.2017 právny zástupca žalobcu žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10 000,- titulom náhrady škody za nezákonné väznenie. V žalobe právny zástupca uviedol, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. T/112/64 zo dňa 15.08.1964 bol žalobca uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona a bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov nepodmienečne. Uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 41Nt/21/2012-104 zo dňa 23.01.2013 bola vo veci povolená obnova konania a odsudzujúci rozsudok bol zrušený, rovnako ako všetky ďalšie na neho nadväzujúce rozhodnutia, pokiaľ ku zmene, ku ktorej došlo stratila svoj podklad. Následne uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 3Tv/2/2014-7 zo dňa 29.09.2014 bolo trestné stíhanie proti žalobcovi zastavené, lebo žalovaný skutok nie je trestným činom a nebol dôvod k postúpeniu veci. Dňa 01.12.2014 (s spresnením 02.02.2015) požiadal žalovaného o dodatočné odškodnenie a zadosťučinenie (náhradu nemajetkovej ujmy). Rozhodnutím zo dňa 07.05.2015 žalovaný žiadosti čiastočne vyhovel, avšak v položke zadosťučinenie (náhrada nemajetkovej ujmy) žalovaný uviedol, že túto položku "nie je možné priznať podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb". Všetky uvedené skutočnosti nie sú medzi stranami sporné.

1.1. Predmetom žaloby je výlučne náhrada nemajetkovej ujmy. Žalovaný tvrdí, že zákona č. 119/1990 Zb. neumožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy. Právny zástupca uviedol, že žalobca nebol rehabilitovaný podľa zákona č. 199/1990 Zb. Odsudzujúci rozsudok bol zrušený obnovou konania. Úvahy žalovaného o tom, čo zákon č. 119/1990 Zb. umožňuje alebo neumožňuje, sú z toho dôvodu právne nevýznamné. Ďalej uviedol, že žalobcova ujma spočíva v tom, že po dobu cca 10 mesiacov bol obmedzený na osobnej slobode, pretože kvôli svojmu svedomiu a náboženskému presvedčeniu nechcel vojensky podporovať vtedajší režim. Vzhľadom k tomu, že v tej dobe bola branná povinnosť do 60 rokov a sudy neuznávali zásadu "ne bis in idem" mu hrozilo, že stráví "vo väzení dlhšiu dobu ako ten, kto sa

dopustí vraždy" (viď nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 184/96 zo dňa 20.03.1997 a sp. zn. I. ÚS 85/04 zo dňa 13.07.2006 vo veci Josefa Choděry; www.usoud.cz <<http://www.usoud.cz>>).

1.2. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie počas minulého režimu, odkázal na právnu argumentáciu v odôvodnení Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/344/2014-120 zo dňa 09.06.2016, ktorým bol potvrdení rozsudok Okresného súdu Bratislava I č.k. 21C/112/2012-74 zo dňa 30.01.2014 v obdobnej veci L. A. proti žalovanému. Bol názoru, že závery uvedené v odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sú plne aplikovateľné i na toto konanie. V tejto súvislosti poukázal aj na právnu argumentáciu obsiahnutú v odôvodnení Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/463/2015-168 zo dňa 25.10.2016, ktorým bol vo veci samej potvrdení rozsudok Okresného súdu Bratislava I č.k. 17C/157/2014-63 zo dňa 02.02.2015 v obdobnej právnej veci I. F.. Právny zástupca ďalej poukázal na ďalšie neprávoplatné rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I v obdobných konaniach a bol názoru, že odôvodnenia týchto rozhodnutí sú plne aplikovateľné na toto konania. Prioritne však poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len "ESLP") č.k. 54/1996/673/859-860 zo dňa 29.05.2007 v prakticky totožnej veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku, kde ESLP priznal náhradu 8 miliónov gréckych drachemov, t.j. 30 572,61 eura za 13 mesiacov väznenia (resp. 7,3 mil. gréckych drachemov, t.j. 27 897,50 eura za 12 mesiacov väznenia). Záverom vyjadril názor, že práve rozhodovanie ESLP je hlavným vodítkom pre posudzovanie nároku občanov vo všetkých krajinách, ktoré podliehajú jurisdikcii ESLP.

2. Vo vyjadrení zo dňa 14.03.2017 doručenom súdu dňa 20.03.2017 žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť a žalobcovi náhradu trov konania nepriznať. Uviedol, že s poukazom na § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. je možné konštatovať, že účelom uvedeného zákona je poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime (v období od 25.02.1948 do 01.01.1990) odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označovať za trestné, a to predovšetkým zabezpečením spoločenskej rehabilitácie a primeraného hmotného zabezpečenia neprávom odsúdeným osobám, ktorého rozsah/rozmedzie zákonodarca upravil v šiestom oddiele cit. zákona. Primerané hmotné zabezpečenie upravuje samotný zákon č. 119/1990 Zb. vyčerpávajúco, teda osobitne v § 23. Jednotlivé nároky podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. boli žalobcovi priznané rozhodnutím o odškodnení zo dňa 07.05.201 a uhradené. Zákon č. 119/1990 Zb. nepredpokladal možnosť náhrady nemajetkovej ujmy a bol názoru, že pre takýto postup neexistuje ani žiaden iný právny základ. Možnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa cit. zákona nemožno odôvodňovať demonštratívnosťou výpočtu nárokov na odškodnenie uvedených v § 23. Takýto výklad nie je prípustný a na odôvodnenie tejto neprípustnosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/38/2014 zo dňa 25.02.2016, ako aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/85/2011 zo dňa 29.11.2011. Záverom k demonštratívosti výpočtu uvedeného v § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. poznamenal, že vychádzajúc aj z právnych noriem obsiahnutých v šiestom oddiele cit. zákona, zákonodarca neupravil rozsah/rozmedzie nárokov na odškodnenie len v § 23 ods. 1 cit. zákona, ale jednotlivé ďalšie možné/prípustné "zložky" nároku na odškodnenie zákonodarca upravil tiež aj v § 25 a § 27, pričom právnou normou obsiahnutou v § 24 následne podrobnejšie upravil, ako sa má pri uplatňovaní vybraných (tam uvedených) nárokov z procesného hľadiska postupovať. Práve komplexný pohľad na právnu úpravu šiesteho oddielu zákona č. 119/1990 Zb., osobitne zdôrazňujúc úpravu obsiahnutú v § 23 ods. 2, je podľa jeho názoru dôvodom, pre ktorý zákonodarca v porovnaní s právnou úpravou obsiahnutou v § 27 zákona č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov doplnil demonštratívnosť výpočtu obsiahnutého v § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., čím tak podľa jeho názoru chcel zákonodarca (len) zdôrazniť existenciu aj ďalších, v zákona č. 119/1990 Zb. uvedených, nárokov na odškodnenie, a teda nie ponechať "otvorený" okruh možných zložiek nároku na odškodnenie. K obdobným záverom dospel aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 25Cdo/1487/2008 zo dňa 24.08.2010.

2.1. Vo vyjadrení žalovaný ďalej uviedol, že priznanie odškodnenia uplatneného žalobcom neumožňuje ani žiaden iný vnútroštátny predpis, pričom ani výklad čl. 36 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza Listina základných práv a slobôd, a do ktorého boli inkorporované ustanovenia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, neumožňovať taký výklad pojmu škoda, ktorý by v sebe zahrňoval tak škodu materiálnu, ako aj škodu nemateriálnu, a to vzhľadom k odlišnému obsahu daných pojmov. Navyše ochrany hodnôt uvedených v ustanoveniach

čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a Listiny základných práv a slobôd sa možno domáhať iba spôsobom a v rozsahu ustanovených zákonom (inak povedané nezakladajú priamy nárok na odškodnenie), pričom žiadny zákon platný v Slovenskej republike požadované odškodnenie žalobcovi nepriznáva. V zmysle uvedené tak prichádza do úvahy možnosť priznania náhrady nemateriálnej ujmy výlučne priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru, a tak je možné preklenúť absenciu vnútroštátnej právnej úpravy inštitútu náhrady nemateriálnej ujmy v súvislosti s nezákonným rozhodnutím (či už v zákone č. 119/1990 Zb. alebo zákonoch upravujúcich náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami a postupmi štátnych orgánov, ktorých aplikácie sa v niektorých obdobných sporoch žalobcovia dovolávajú), v tejto súvislosti poukázal na Stanovisko pléna Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS - st 39/41 zo dňa 25.11.2014 a uviedol, že v danej veci bola žalobcova osobná sloboda obmedzená väzbou v období od 18.07.1964 do 10.05.1965, teda v čase, keď Slovenská republika resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná. Ďalej poukázal na niekoľko rozsudkov Krajského súdu v Bratislave, ktorými súd vyslovil nemožnosť priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru v súvislosti s priznaním náhrady nemateriálnej ujmy, ktorá vznikla zásahom do osobnej slobody dotknutej osoby, ku ktorému došlo resp. tento zásah bol ukončený, pred tým ako sa stal Dohovor pre Slovenskú republiku záväzný (rozsudok sp. zn. 3Co/38/2014 zo dňa 25.02.2016, sp. zn. 3Co/278/2015 zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 3Co/446/2014 zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 4Co/282/2015 zo dňa 30.11.2016) Vychádzajúc z vyššie uvedených konštatovaní, predovšetkým dopadu demonštratívneho výpočtu odškodňovacích nárokov podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. na možnosť, resp. nemožnosť priznať nárok na nemateriálnu ujmu podľa noriem vnútroštátneho práva v rámci súdnej rehabilitácie, vzťahu zákona č. 119/1990 Zb. a zákona č. 58/1969 Zb. (a Občianskeho zákonníka), ako aj užšieho rozsahu náhrady škody v zmysle čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, resp. čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, v porovnaní s rozsahom stanoveným v čl. 5 ods. 5 Dohovoru, a zároveň aj cit. stanoviska Ústavného súdu ČR, konštatoval, že základ nároku na náhradu nemateriálnej ujmy uplatnenej žalobcom podľa jeho názoru nevyplýva ani z vnútroštátnej právnej úpravy, ani z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

2.2. Žalovaný ďalej uviedol, že možnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy predkladá preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy, a to vo forme preukázania konkrétnych následkov v živote poškodeného. Len takto možno ustáliť následne i primeranosť výšky priznanej nemajetkovej ujmy. V tomto prípade na preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy, resp. za účelom preukázania dôvodnosti výšky, žalobca ani len nenavrhol žiadne dôkazy. Dôsledkom takéhoto postupu žalobcu v civilnom sporovom konaní nemôže byť nič iné ako neúspech žalobcu. Konštatoval, že žalobca doposiaľ nenavrhol žiadne dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné mu priznať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Bez vykonania akéhokoľvek dôkazu nie je možné posúdiť otázku vzniku nemajetkovej ujmy, resp. jej prejavu v živote žalobcu a uskutočniť akúkoľvek relevantnú úvahu, na základe ktorej by bolo možné určiť primeranú sumu odškodnenia. K rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/344/2014 zo dňa 09.06.2016, na ktorý poukázal v žalobe žalobca, žalovaný konštatoval, že sa k nemu vyjadril aj samotný Krajský súd v Bratislave v inom jeho rozhodnutí a to konkrétne v rozhodnutí sp. zn. 3Co/378/2015 zo dňa 30.11.2016, pričom k obdobný záver je vyjadrení aj v rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/282/2015 zo dňa 30.11.2016. Žalobca v žalobnom návrhu poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/463/2015-168 zo dňa 25.10.2016 nakoľko má za to, že závery konštatované uvedeným rozhodnutím sú aplikovateľné aj v prejednávanej veci. Žalovaný sa ani v tomto prípade nestotožnil s argumentáciou súdu v tam prejednávanej veci, v tejto súvislosti poukázal na pod 37 rozsudku ESLP vo veci Kopecký vs. Slovenská republika a na základe uvedeného mal za evidentné, že odvolací súd dezinterpretáciou rozsudku ESLP, neprípustným spôsobom prekročil svoje právomoci. Uvedený právny názor napokon potvrdzuje aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/85/2011 zo dňa 29.11.2011. Poukázal tiež na skutočnosť, že proti obom rozsudkom, ktoré boli uvedené v žalobnom návrhu podal dovolanie, a mal za to, že na ne nie je možné prihliadať, ich závery sú nesprávne, neodôvodnené a neprípustné.

2.3. Právny zástupca žalobcu pre posudzovanie nároku uviedol rozsudok ESLP vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku. Žalovaný mal za to, že uvedený rozsudok nie je na prejednanú vec aplikovateľný, nakoľko v ňom ESLP priznal odškodnenie, na ktorého nárok vznikol práve porušením povinností vyplývajúcich pre členský štát z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, avšak podstatným rozdielom je, že k zásahu došlo v čase, kedy bol členský štát Dohovorom viazaný. Záverom na podporu svojho tvrdenia poukázal na judikatúru ESLP, v zmysle ktorej možno konštatovať, že až dňom ratifikácie Dohovoru musí byť konanie štátu a jeho orgánov v súlade s ním a neexistuje všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy

alebo ujmy, ktoré boli spôsobené pred ratifikáciou Dohovoru, pretože by podkopal ako všeobecný princíp zákazu retroaktivity.

3. Právny zástupca žalobcu k vyjadreniu žalovaného v podaní zo dňa 30.06.2017 doručenom súdu dňa 03.07.2017 uviedol, že k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy nie je potrebné postupovať len podľa Dohovoru. I vnútroštátne odškodňovacie predpisy sú v súlade s judikatúrou ESLP (vid' napr. rozsudok vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku zo dňa 29.05.1997) vyložiť v prospech tých, ktorí boli za minulého režimu nezákonne perzekvovaní, t.j. náhradu nemajetkovej ujmy je možné priznať. Nezákonným zbavením osobnej slobody vzniká poškodenému nemajetková ujma, pretože prišiel o jednu z najcennejších hodnôt v živote - osobnú slobodu. Stačí teda preukázať, že k obmedzeniu osobnej slobody došlo, kedy sa tak stalo, ako dlho to trvalo a predovšetkým, že sa tak stalo nezákonne. To všetko preukázal. Bol názoru, že ďalšie dokazovanie by bolo potrebné v prípade, že by sa poškodený domáhal nejakého zásadného zvýšenia napríklad kvôli tomu, že bol vo väzení mučený, že väznenie viedlo k rozpadu jeho rodiny, trvalej strate zamestnania a pod. Žiadne také zvýšenie však nepožaduje. Žiada len náhradu nemajetkovej ujmy za stratu osobnej slobody. Zdôraznil, že i samotné nedôvodné trestné stíhanie (nedôvodné zjavne od samého začiatku kvôli porušeniu zásady "ne bis in idem") - keby nedošlo k pozbaveniu osobnej slobody - je zásahom do osobnostných práv a zakladá dôvod k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy na základe čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. (vid' nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 428/2005 zo dňa 11.10.2006 vo veci P. A.).

4. Žalovaný podaním zo dňa 16.02.2018 doručenom súdu dňa 19.02.2018 sa vyjadril k podaniu žalobcu v ktorom uviedol, že odkazuje na svoje predchádzajúce vyjadrenie k žalobe a na podporu svojej argumentácii o neexistencii právneho základu žalobcu poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 7Co/14/2016-159 zo dňa 08.03.2017, ktorý na strane 11 odkazuje na stanovisko č. 1/201 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.03.2017, ktoré bolo prijaté z dôvodu výkladových rozdielností právoplatných rozhodnutí senátov príslušného súdu v konaniach s totožným predmetom ako je toto. Odvolací súd sa v odôvodnení predmetného rozhodnutia vysporiadava s otázkou právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a jej vzťah k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a s otázkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru a dospieva k záveru, že v prípadoch obdobných žalobcovmu, náhradu nemajetkovej ujmy jednoducho nie je možné priznať. Žalovaný ďalej uviedol, že napriek skutočnosti, že odmieta základ nároku ako taký, odmieta tvrdenia žalobcu, že na preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy a následného odvodenia jej výšky, nie je potrebné vykonať žiadne dokazovanie a postačuje len konštatovanie skutočnosti, že k obmedzeniu osobnej slobody došlo. Podotkol, že v súlade s ustálenou judikatúrou zákon nezakladá prezumpciu vzniku nemateriálnej ujmy, t.j. že by v prípade vykonania trestu odňatia slobody a následného oslobodenia spod obžaloby automaticky dochádzalo k vzniku práva osoby, na ktorej bol vykonaný trest odňatia slobody, na náhradu nemateriálnej ujmy, ale je povinnosťou žalobcu uniesť dôkazné bremeno a spoľahlivo preukázať tak vznik konkrétnej nemateriálnej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s vykonaným trestom odňatia slobody, ako aj jej presne verifikovateľnú výšku. 5. Dňa 15.05.2018 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu o zmenu termínu z dôvodu plánovanej dovolenky v čase pojednávania o čom predložil zmluvu o ubytovaní. Ďalej uviedol, že žalovaný vo vyjadrení poukázal na stanovisko č. 1/2017 zo dňa 01.03.2017 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave. K uvedenému uviedol, že daná problematika je v súčasnosti riešená Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 3Cdo/19/2017 vo veci L. A.. Záverom navrhol, aby súd posúdil predmetnú vec až v nadväznosti na právny názor Najvyššieho súdu SR. Súd vyhovel žiadosti právneho zástupcu žalobcu a pojednávanie dňa 15.06.2018 uznesením odročil na 05.11.2018.

6. Súd sa v konaní oboznámil s predloženými listinnými dôkazmi:

I. Z potvrdenia o výkone väzby, výkone trestu odňatia slobody zo dňa 08.01.2015, z ktorého vyplýva, že žalobca bol vo výkone väzby a trestu odňatia slobody od 28.08.1964 do 10.05.1965.

II. Z uznesenia Okresného súdu Prešov č.k. 41Nt/21/2012-104 zo dňa 23.01.2013 mal súd za preukázané, že podľa § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku per analogiam v spojení s čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa povolila obnova konania v trestnej veci ods. P. A., ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov, sp. zn. T /11/64zo dňa 15.08.1964, a teda podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku sa zrušil výrok o vine v rozsudku Vojenského obvodného súdu Prešov sp.zn. T 112/64 zo dňa 15.08.1964, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo stratili podklad.

III. Z uznesenia Okresného súdu Prešov č.k. 3Tv/2/2014 - 7 zo dňa 29.09.2014 mal súd za preukázané, že trestné stíhanie proti obžalovanému menom P. A. právne kvalifikovaný ako trestný čin vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý mal spáchať tak, že dňa 18.07.1964 po nastúpení vojenského cvičenia u v.ú. Prešov odoprel prevziať vojenský stejnokroj a vojenskú výzbroj a vôbec vykonať vojenské cvičenie, odvolávajúc sa na svoje náboženské presvedčenie sa zastavilo, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

IV. Zo žiadosti o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 01.12.2014, mal súd preukázané, že žalobca podal na Ministerstvo spravodlivosti žiadosť o odškodnenie a zadosťučinenie, ktorú dňa 02.02.2015 upresnil.

V. Z rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti SR o odškodnení zo dňa 07.05.2015 mal súd za preukázané, že žalobcovi sa priznalo podľa § 19 ods. 3 písm. b) a § 23 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 119/1990 Zb. a zákona č. 146/2013 Z.z. odškodnenie v sume 1.167,51 eur a to za rozsah odškodnenia:

- náhrada za stratu na zárobku vo výške 813,40 eur
- náhrada trov trestného konania vo výške 6,70 eur
- náhrada nákladov výkonu väzby vo výške 28 eur
- náhrada nákladov výkonu trestu vo výške 42,17 eur
- náhrada nákladov právneho zastúpenia vo výške 277,24 eur

K uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur, žalovaný uviedol, že túto v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 119/1990 Zb. nemožno priznať.

6.1. Na pojednávaní konanom dňa 05.11.2018 predstúpil právny zástupca žalobcu upresnil a uviedol, že vo veci vedenej pod sp.zn. 3Cdo/19/2017 Najvyšší súd SR uznesením rozhodol tak, že vec vrátil Krajskému súdu v Bratislava z titulu lepšieho zdôvodnenia svojho rozsudku a z toho titulu bol názoru, že by súd mal pojednávanie odročiť až do definitívneho vyriešenia sporu. Poverený zástupca žalovaného nesúhlasil s odročným pojednávaním nakoľko Najvyšší súd SR vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave najmä z toho titulu, že sa tento vôbec nezaoberal čl. 5 Dohovoru. S tým, že v čase, keď došlo k nezákonnému väzneniu, SR nebola viazaná týmto Dohovorom. Právny zástupca žalobcu konštatoval, že § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet náhrady pričom tento zákon v spojení so zákonom č. 58/1969 Zb. nevylučuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Na túto vec by sa malo prihliadať cez optiku judikatúry ESLP a to najmä na rozhodnutie vo veci Tsirlis vs. Kouloumpas nakoľko ide o zásadný rozsudok v prípade priznávania nemajetkovej ujmy. Tieto osoby nárok na nemajetkovú ujmu majú z toho titulu, že ak je človek nevinne väznený nemajetková ujma mu vzniká ako náhrada za nezákonné väznenie. ESLP sa zaoberá taktiež aj hľadiskami priznávania náhrady a to po prvé - náhrada materiálnej škody, po druhé náhrada právneho zastupovanie a po tretie náhrada nemajetkovej ujmy. Ďalej poukázal na to, že súdy v týchto veciach nerozhodujú rovnako, buď súd prizná náhradu ujmy alebo túto zamietne. v prípade pochybností sa má rozhodnúť v prospech poškodeného. Poverený zástupca žalovaného poukázal na svoje písomné vyjadrenie. A k právnej argumentácii žalobcu týkajúcej sa rozsudkov ESLP a demonštratívneho výpočtu taktiež poukázal na svoje vyjadrenia zo dňa 16.02.2018 a 14.03.2017. Právny zástupca žalobcu záverom uviedol, že na danú situáciu sa treba pozerať primerane a v prospech poškodeného, nakoľko tento bol nezákonne väznený z titulu svojej nevinny. Ak žalovaný priznáva sumu 83,- eur za jeden mesiac nezákonného väznenie ide o výsmech pre dotknutú osobu. Mal zato, že nárok je dôvodný a žiadal žalobnému návrhu vyhovieť. Pokiaľ ide o stanovisko Krajského súdu v Bratislave mal za to, že v takýchto veciach nemá vydávať stanovisko krajský súd ale Najvyšší súd SR alebo Ústavný súd SR. Súd prvej inštancie nemá prihliadať na toto stanovisko pri rozhodovaní v tejto veci a mal za to, že by mal teda konanie prerušiť a to až do záväzného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR alebo Ústavného súdu SR. Poverený zástupca žalovaného na záver uviedol, že sa pridrižiava svojich argumentov v písomných podaniach založených v spise a dnešného prednesu a žiada žalobu zamietnuť. V záverečnej reči právny zástupca žalobcu uviedol, že žiada, aby súd konanie prerušil až do právoplatne skončeného rozhodnutia vedenom na Najvyššom súde SR.

7. Podľa § 162 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP") (1) súd konanie preruší, ak

a) rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť,

b) pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konania o súlade právnych predpisov v tomto prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") návrh na začatie konania,

c) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

(2) Súd konanie preruší aj bez návrhu; v takom prípade pred vydaním uznesenia o prerušení konania upovedomí strany a dá im možnosť vyjadriť sa k dôvodom prerušenia konania.

(3) O zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

7.1. Podľa § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konania, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

7.2. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii (ďalej len "zákon č. 119/1990 Zb.") činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

7.3. Podľa § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb., prieskumné konanie podľa tohto oddielu možno konať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vyhlásilo odsudzujúce súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné zločiny, trestné činy, prečiny alebo priestupky neuvedené v § 2, spáchané po 5. máji 1945 podľa prvej hlavy a druhej hlavy prvého oddielu osobitnej časti zákona č. 86/1950 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich, ďalej pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 a 266, vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270, pre trestný čin zbehnutia podľa § 273 ods. 3 a pre trestný čin spolčenia sa na zbehnutie podľa § 275 ods. 2 písm. b) uvedeného zákona.

7.4. Podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 119/1990 Zb., návrh možno podať najneskôr do dvoch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak prieskumné konanie sa začalo len na návrh prokurátora a ten ho vzal späť, môže odsúdený podať návrh najneskôr do jedného roka odo dňa, keď bol o späťvzatí návrhu upovedomený. Ak oprávnená osoba z dôležitých dôvodov zmešká lehotu na podanie návrhu na začatie konania, môže požiadať o navrátenie lehoty do jedného mesiaca od pominutia prekážky, najneskôr však do troch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak sa návrh na začatie konania dosiaľ nepodal, treba ho spojiť so žiadosťou.

7.5. Podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. (1) nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,

b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,

c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,

d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,

e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

(2) Osobitný zákon upraví podmienky uplatňovania nárokov vyplývajúcich zo zrušených výrokov o treste prepadnutia majetku, prepadnutia veci alebo zhabania veci, ako aj spôsob náhrady a rozsah týchto nárokov.

(3) Odškodnenie v plnom rozsahu sa poskytuje len vtedy, ak bolo odsudzujúce súdne rozhodnutie úplne zrušené podľa druhého alebo piateho oddielu alebo také rozhodnutie bolo úplne zrušené podľa tretieho oddielu a poškodený bol oslobodený spod obžaloby. Ak dôjde len k čiastočnej zmene odsudzujúceho súdneho rozhodnutia, poskytne sa odškodnenie len so zreteľom na rozdiel medzi trestami vykonanými na základe pôvodného rozsudku a ustanovenými primeranými trestami alebo novouloženými trestami.

(4) Pre spôsob a rozsah náhrady za stratu na zárobku a náhrady škody na zdraví platia ustanovenia Občianskeho zákonníka;

a) priemerným zárobkom pred poškodením sa rozumie priemerný zárobok v čase pred začatím trestného stíhania,

b) náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody nesmie presiahnuť sumu 995,90 eura za 1 rok.

(5) Náhrada sa vypláca v hotovosti alebo sa na žiadosť oprávnenej osoby prevedie na ňou uvedený účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorá má sídlo v Slovenskej republike.

7.6. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

8. S poukazom na bod 7 a 7.1 tohto rozhodnutia sa súd najskôr venuje návrhu na prerušenie konania, ktorý právny zástupca žalobcu predniesol vo svojej reči. Súd tento návrh posúdil podľa obsahu žiadosti ako návrh podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP. Právny zástupca uviedol, že vo veci vedenej pod sp.zn. 3Cdo/19/2017 Najvyšší súd SR uznesením rozhodol tak, že vec vrátil Krajskému súdu v Bratislava z titulu lepšieho zdôvodnenia svojho rozsudku a mal za to, že by súd mal pojednávanie odročiť až do definitívneho vyriešenia sporu. Obdobná problematika je v súčasnosti riešená Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 3Cdo/19/2017 vo veci L. A.. Poverený zástupca žalovaného nesúhlasil s odročením pojednávania, nakoľko Najvyšší súd SR vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave najmä z toho titulu, že sa tento vôbec nezaoberal čl. 5 Dohovoru s tým, že v čase, keď došlo k nezákonnému väzneniu žalobcu, SR nebola viazaná týmto Dohovorom. Súd návrhu žalobcu nevyhovel a tento zamietol, nakoľko aj keď môže ísť o obdobnú problematiku vo veci sp.zn.3Cdo/19/2017 ako sa rieši v tomto spore, súd uvádza, že týmto názorom nebude viazaný, nakoľko v zmysle CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho alebo dovolacieho súdu len tejto veci, zároveň nepôjde o žiadne stanovisko či judikát, z ktorého by súd mal vychádzať.

9. Na základe vyššie uvedených skutočností mal súd za preukázané, že z potvrdenia o výkone väzby, výkone trestu odňatia slobody zo dňa 08.01.2015 bol žalobca vo výkone väzby a trestu odňatia slobody od 28.08.1964 do 10.05.1965. Z uznesenia Okresného súdu Prešov č.k. 41Nt/21/2012-104 zo dňa 23.01.2013 mal súd za preukázané, že podľa § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku per analogiam v spojení s čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa povolila obnova konania v trestnej veci ods. P. A., ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov, sp. zn. T /11/64zo dňa 15.08.1964, a teda podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku sa zrušil výrok o vine v rozsudku Vojenského obvodného súdu Prešov sp.zn. T 112/64 zo dňa 15.08.1964, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo stratili podklad. Okresný súd Prešov uznesením č.k. 3Tv/2/2014 - 7 zo dňa 29.09.2014 trestné stíhanie proti obžalovanému menom P. A. právne kvalifikovaný ako trestný čin vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý mal spáchať tak, že dňa 18.07.1964 po nastúpení vojenského cvičenia u v.ú. Prešov odoprel prevziať vojenský stejnokroj a vojenskú výzbroj a vôbec vykonať vojenské cvičenie, odvolávajúc sa na svoje náboženské presvedčenie sa zastavil, pretože tento skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Zo žiadosti o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 01.12.2014, mal súd preukázané, že žalobca podal na Ministerstvo spravodlivosti žiadosť o odškodnenie a zadosťučinenie, ktorú dňa 02.02.2015 upresnil. Ministerstvo spravodlivosti SR rozhodlo o odškodnení dňa 07.05.2015 a žalobcovi priznal podľa § 19 ods. 3 písm. b) a § 23 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 119/1990 Zb. a zákona č. 146/2013 Z.z. odškodnenie v sume 1.167,51 eur a to náhradu za stratu na zárobku vo výške 813,40 eur, náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eur, náhradu nákladov výkonu väzby vo výške 28 eur, náhradu nákladov výkonu trestu vo výške 42,17 eur, náhradu nákladov právneho zastúpenia vo výške 277,24 eur. K uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur, žalovaný uviedol, že túto v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 119/1990 Zb. nemožno priznať.

9.1. Sporným nárokom medzi sporovými stranami zostáva nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur.

9.2. Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, § 26 a § 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu

štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má voči štátu ten, na kom bol úplne alebo čiastočne vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod žaloby oslobodený alebo ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené. Podľa článku 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom; b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom; c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní; d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán; e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov; f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie. Každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na zákonné odškodnenie.

9.3. Súd prvej inštancie je toho názoru, že nie je daný právny titul pre priznanie náhrady nemateriálnej ujmy podľa zákona č. 119/1990 Zb., ani podľa zákona č. 58/1969 Zb. a ani podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru, nakoľko Slovenská republika ako jeden z nástupníckych štátov Českej a Slovenskej federatívnej republiky je viazaná Dohovorom a jeho Protokolmi od 18. marca 1992 (dátum ratifikácie Dohovoru ČSFR), a teda je zodpovedná za skutky vzťahujúce sa na obdobie od 18. marca 1992. Žalobca však bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby ozbrojených silách rozsudkom z roku 1964 a vo výkone trestu odňatia slobody bol do roku 1965, teda pred ratifikáciou Dohovoru, a preto nie je možné na daný prípad Dohovor aplikovať, poukazujúc pritom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28.09.2004 v prípade Kopecký vs. Slovensko, v ktorom súd vyslovil názor, že pokiaľ ide o rehabilitačné a reštitučné zákony, Dohovor neukladá zmluvným štátom osobitnú povinnosť poskytnúť náhradu za krivdy alebo škody spôsobené predtým, ako ratifikovali Dohovor. Žalobca mal za to, že zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii bol konštruovaný tak, aby štát spoločensky rehabilitoval osoby trestne stíhané v bývalom režime, pričom okrem spoločenskej rehabilitácie sa má v zmysle uvedeného zákona týmto osobám poskytnúť aj primerané hmotné odškodnenie, avšak pokiaľ by zákonodarca v danom prípade mienil do ustanovenia § 23 zákona č. 119/1990 Zb. zaradiť nárok na nemateriálnu ujmu, je nepochybné, že by tak urobil pri jeho prijatí, prípadne neskôr, ak však tak neurobil sám v rámci svojej vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať orgán súdnej moci pri aplikácii práva v súdnom konaní. Ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie a výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať aj iné než platnými právnymi predpismi priznávané nároky.

9.4. V zmysle § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie zahŕňa najmä: a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov, b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov, c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov, d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní, e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

9.5. Odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ust. 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. (ktoré je predmetom daného konania) však nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukazuje na snahu štátu zákonom č. 119/1990 Zb. rehabilitovať v ňom uvedené osoby a primerane ich odškodniť. Účelom tohto zákona (podľa jeho ustanovenia § 1 ods. 1) bolo zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych

normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V uvedenom kontexte je potrebné vychádzať z toho, že hoci primerané hmotné odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadosťučinenie morálne. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon nijako neupravuje. Vzhľadom na to, že tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 514/2003 Z. z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred týmito všeobecnými úpravami, a preto možno dôvodiť, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone upravil výslovne. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3, 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom. Aj podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa možno domáhať práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

9.6. Obdobne ako v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave vedenom pod sp.zn. 10Co/38/2015 súd prvej inštancie uvádza, že v danej veci sa žalobca nemôže s úspechom domáhať nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 23 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, a poukazuje na názory vyslovené Krajským súdom v Bratislave v rozsudku zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8Co/85/2011 a v rozsudku zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 3Co 278/2015, v ktorých zmysle aj keď ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou, vymedzenou v Ústave SR, resp. predtým v Ústave ČSFR. Odškodnenie v zmysle zákona č. 119/1990 Zb. bolo výrazom spravodlivosti v medziach možného a to podľa názoru a rozhodnutia demokraticky legitimovaného zákonodarcu po r. 1989, pretože práve on má v rámci deľby moci onú "vládu nad mešcom" formou zákona; ani zákonodarca, a tým menej súdy, nemôžu odškodniť všetky príkoria, ktoré vznikli v dobe neslobody pred rokom 1989. 11.

9.7. K tvrdeniam žalobcu, že zásady z rozsudku ESLP zo dňa 29.05.1997 vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku sú aplikovateľné vo všetkých krajinách, ktoré rešpektujú autoritu ESLP a že práve tento rozsudok je podkladom pre priznanie náhrady nemateriálnej ujmy aj v jeho prípade, lebo bol nezákonne väznený z rovnakých dôvodov ako páni Tsirlis a Kouloumpas súd prvej inštancie uvádza, že v predmetnom rozhodnutí ESLP videl porušenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru (každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie) v tom, že Grécko neposkytlo sťažovateľom žiadnu kompenzáciu za obmedzenie osobnej slobody, ktoré bolo realizované v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. a/ Dohovoru; Grécko je pritom na rozdiel od SR členom Rady Európy od r. 1949 a jeho národné právo priznalo v roku 1975 Svedkom Jehovovým štatút "známeho náboženstva" a na základe neskoršieho zákona oslobodilo duchovných uznaných náboženstiev od vojenskej služby. Z tohto dôvodu bolo uväznenie dvoch duchovných tohto náboženstva protizákonné podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru. ESLP v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že sťažovatelia Tsirlis a Kouloumpas strávili 13, resp. 12 mesiacov v nezákonnej detencii a vyslovil, že práve táto skutočnosť, spočívajúca v ich zbavení osobnej slobody, musela spôsobiť škodu ako povahy hmotnej, tak nehmotnej. Grécka vnútroštátna právna úprava pritom obsahovala čl. 540 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý výslovne stanovil povinnosť odškodnenia i za nemateriálnu ujmu. Na prvý pohľad je tak zrejماً odlišnosť kauzy Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku od prejednávanej veci. Predmetný rozsudok ESLP nemôže byť podkladom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy najmä z dôvodu, že v prejednanom prípade sa odvolací súd nezhodol s názorom prvoinštančného súdu o aplikácii čl. 5 ods. 5 Dohovoru, poukazujúc na to, že Slovenská republika je viazaná Dohovorom a jeho Protokolmi od 18.3.1992, a teda je zodpovedná za skutky vzťahujúce sa na obdobie od 18.3.1992.

9.8. K rozhodnutiam českých súdov uvádzaných stranami sporu súd prvej inštancie konštatuje, že všeobecný súd v civilnom sporovom konaní v zmysle 193 C.s.p. nie je viazaný rozhodnutiami iných súdov v konaniach nesúvisiacich s predmetnou vecou (zaväzujú len v konkrétnej veci), a už vonkoncom

nie je viazaný rozhodnutiami všeobecných súdov, resp. rozhodnutím ústavného súdu iného štátu (aj keď sa jedná o ČR). Napriek uvedenému konštatovaniu k argumentácii strán odvolací súd poukazuje na to, že aj Ústavný súd Českej republiky dospel k záveru, že prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch, ako je žalobcov, priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy, nie je správna, pokiaľ v prípade nedostatku vo vnútroštátnej úprave hľadali dôvod pre jej priznanie v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd Českej republiky v stanovisku pléna z 25.11.2014 sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14 vyslovil, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre Českú republiku (rovnako aj pre Slovenskú republiku) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vychádzal z toho, že základné právo na osobnú slobodu v zmysle čl. 5 Dohovoru zakladá každému jednotlivcovi v prvom rade voči štátu nárok zdržať sa všetkých zásahov do takto chránenej právnej pozície; pokiaľ k takémuto protiprávnemu zásahu dôjde, vzniká mu nárok odstrániť jeho následky a nastoliť taký právny stav, aby bol v súlade s daným základným právom. Až v prípade, ak odstránenie závadného stavu nie je predstaviteľné alebo možné, ako tretí v poradí pripadá do úvahy nárok na odškodnenie. Tento (sekundárny) nárok je možné priamo odvodzovať od predmetného základného práva, pričom jeho obsahom je náhrada všetkej materiálnej a imateriálnej ujmy, ktorá bola dotknutej osobe predmetným zásahom spôsobená. Tohto subjektívneho hmotného práva, výslovne zakotveného v čl. 5 ods. 5 Dohovoru sa možno dovolať na Európskom súde pre ľudské práva samostatne, jeho hlavný význam potom spočíva v tom, že v tých štátoch, kde nie je Dohovor "priamo použiteľný", tieto zaväzuje, aby prijali takú vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá s daným právom bude korešpondovať. Pokiaľ ale ide o otázku časovej pôsobnosti Dohovoru, ustálená judikatúra ESLP vychádza z toho, že je potrebné rozlišovať medzi trvajúcou situáciou a jednorazovým aktom, ktorého následky eventuálne sa prejavujú aj v súčasnosti. ESLP ďalej rozlišuje samotný zásah na strane jednej a neúspech následne podaných prostriedkov nápravy takéhoto zásahu na strane druhej s tým, že porušenie práv zaručených Dohovorom je potrebné odvodzovať nie od odmietnutia štátu napraviť daný zásah, ale zo zásahu samotného. Z pohľadu časovej pôsobnosti je tak rozhodujúci okamih, či časový úsek, v ktorom k zásahu došlo, v opačnom prípade by došlo k porušeniu všeobecnej zásady zákazu retroaktivity v zmysle Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Neexistuje pritom všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy alebo ujmy, ktoré spôsobil pred ratifikáciou Dohovoru [rozsudok veľkého senátu zo dňa 8.3.2006 vo veci Blečić proti Chorvátsku, sťažnosť č. 59532/00; k protiprávnemu konaniu štátu v dobe značne vzdialenej (nútené práce talianskych vojnových zajatcov, k deportácii došlo pred 3.9.1953, kedy Dohovor vstúpil pre Nemecko do platnosti), rozhodnutie zo dňa 4.9.2007 vo veci Associazione Nazionale Reduci dalla Prigionia dall' Interna-mento e dalla Guerra di Liberazione a 275 ďalších proti Nemecku, sťažnosť č. 45563/041.

9.9. Vo vzťahu k rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/344/2014-120 zo dňa 9.6.2016 a č. k. 14Co/463/2015-168 zo dňa 25.10.2016 v obdobných veciach súd prvej inštancie uvádza, že právne posúdenie odvolacích senátov v analogických veciach bolo založené na aplikácii zákona č. 58/1969 Zb., čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, osobitne za použitia čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru. Súd prvej inštancie vychádzali v daných veciach z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.5.2007, sp. zn. 4Cdo 177/2005 v zmysle ktorého, "nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb." S právnym názorom vysloveným odvolacími senátmi o tom, že "aj keď zákon č. 119/1990 Zb. a ani zákon č. 58/1969 Zb. neumožňujú poškodenej osobe domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie správne vyvodil základ takéhoto nároku z čl. 5 ods. 5 Dohovoru a správne uzavrel, že aplikácia uvedeného článku má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou" sa však odvolací súd z dôvodov uvedených v predchádzajúcich odsekoch svojho odôvodnenia nemôže v posudzovanom spore stotožniť. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave na svojom rokovaní v marci 2017 v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov práve vzhľadom na výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov 3Co, 4Co, 8Co, 9Co a 14Co k otázke právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a jej vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a k otázke priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov prijalo Stanovisko č. 1/2017, podľa ktorého: "Zo všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (lex specialis derogat generali) jednoznačne vyplýva, že ak sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú. Znamená to, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo

vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu na to, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre SR záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný".

9.10. Pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru je aj podľa vyššie deklarovaného Stanoviska občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave rozhodujúce obdobie, kedy došlo k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby - žalobcu, resp. čas, kedy bol tento zásah ukončený a vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody v období od 28.08.1964 do 10.05.1965, je nepochybné, že v tomto období Slovenská republika nebola Dohovorom viazaná, a preto nárok žalobcu na náhradu škody nemožno posudzovať v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru, keď vtedajšia právna úprava - zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii jednoznačne ustanovil podmienky pre uplatnenie nárokov na odškodnenie osôb účastných na súdnej rehabilitácii a podrobne konkretizoval obsah jednotlivých demonštratívne zakotvených nárokov na odškodnenie, preto ak by zákonodarcu mal v úmysle odškodňovať i nemateriálnu ujmu, nárok na jej náhradu by bol jedným z ustanovených nárokov na odškodnenie podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, alebo naopak, špecifikácia odškodnenia by bola v zmysle uvedeného ustanovenia všeobecná a obmedzená len na nárok na náhradu škody, pri ktorom posudzovaní by logicky prichádzala do úvahy aj nemateriálna ujma. V posudzovanom spore je teda zrejmé, že žalovaný riadne uspokojil nárok žalobcu na náhradu škody (materiálnej) v súlade so zákonom č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.

10. O náhrade trov konania súd rozhodol tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, aj napriek tomu, že bol v konaní úspešný, avšak tento si náhradu neuplatnil. Súd uvádza, že v danom prípade nie je potrebný postup podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré je možné podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 Civilného sporového poriadku).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.